

Jak sporządzić testament?

(stan prawny na dzień 15 września 2016 r.)

Dotychczas nasze wpisy poświęcone były nabyciu praw do spadku, kręgom spadkobiercom oraz temu co można zrobić ze spadkiem. Ten wpis będzie poświęcony testamentowi, który jest jednym ze źródeł dziedziczenia.

Co to jest testament?

Testament to nic innego jak czynność prawna, w której określona osoba (spadkodawca, zwany inaczej testatorem) rozrządza swoim majątkiem na wypadek swojej śmierci, czyli wskazuje jaka jest jej wola co do tego, kto i w jakich częściach powinien odziedziczyć jej majątek.

Jakie są rodzaje testamentów?

Kodeks cywilny wyróżnia dwie grupy testamentów:

1) testamenty zwykłe:

- a) **testament holograficzny** (napisany w całości pismem ręcznym, podpisany i opatrzony datą, przy czym brak daty nie skutkuje nieważnością testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamenty lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów),
- b) **testament notarialny** (testament sporządzony w formie aktu notarialnego),
- c) **testament alograficzny** (oświadczenie ostatniej woli w obecności dwóch świadków wobec wójta/burmistrza/prezydenta miasta/starosty/marszałka województwa, sekretarza powiatu lub gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego, oświadczenie spadkodawcy spisuje się w protokole z podaniem daty jego sporządzenia; protokół ten następnie odczytuje się spadkodawcy w obecności świadków oraz podpisuje się; jeżeli spadkodawca nie może podpisać protokołu w protokole należy zamieścić o tym odpowiednią wzmiankę wraz z podaniem przyczyny tej niemożności; tego rodzaju testamentu nie mogą sporządzić osoby głuche lub nieme),

2) testamenty szczególne:

- a) testament ustny,
- b) testament podróżny,
- c) testament wojskowy.

Z uwagi, że jeden z następných wpisów poświęcony zostanie testamentom szczególnym, w tym miejscu ograniczymy się tylko do wskazania rodzajów testamentów szczególnych.

Kto może sporządzić testament?

Testament sporządzić i odwołać może tylko osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych. Testamentu nie można sporządzić ani odwołać przez żadnego przedstawiciela.

Czy zdarzają się sytuacje kiedy mój testament może okazać się nieważny?

Tak, Kodeks cywilny wprost wymienia sytuacje, w których sporządzony testament jest nieważny. Do tych sytuacji zalicza się:

- 1) sporządzenie testamentu w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli,
- 2) sporządzenie testamentu pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści,
- 3) sporządzenie testamentu pod wpływem groźby.

Na nieważność testamentu z powyższych przyczyn nie można się powołać po upływie lat trzech od dnia, w którym osoba mająca w tym interes dowiedziała się o przyczynie nieważności, a w każdym razie po upływie lat dziesięciu od otwarcia spadku.

Jak napisać testament holograficzny?

Jak wskazaliśmy powyżej testament holograficzny musi być:

- 1) w całości sporządzony pismem odręcznym przez spadkodawcę (niedopuszczalne jest np. podpisanie się pod testamentem wydrukowanym czy napisanym pismem innej niż spadkodawca osoby),
- 2) własnoręcznie podpisany – najlepiej gdyby było to imię i nazwisko spadkodawcy, niemniej jednak wystarczający jest nawet podpis nieczytelny jeżeli pozwoli stwierdzić z całą pewnością, że należy do osoby spadkodawcy,
- 3) zawierać datę jego sporządzenia – jak wskazaliśmy powyżej brak daty nie skutkuje nieważnością testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamenty lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów.

Co zawrzeć w testamencie?

Spadkodawca może powołać do całości lub części spadku jedną lub kilka osób. Jeżeli spadkodawca powołał do spadku lub do oznaczonej części spadku kilku spadkobierców, nie określając ich udziałów spadkowych, dziedziczą oni w częściach równych.

W testamencie można zawrzeć także inne elementy takie jak: polecenie, zapis, zapis windykacyjny (dotyczy tylko testamentu notarialnego), wydziedziczenie, ale o tym napiszemy w następnym wpisie.

Czy testament można w każdej chwili odwołać?

Tak, spadkodawca może w każdej chwili odwołać zarówno cały testament, jak i jego poszczególne postanowienia. Odwołanie testamentu może nastąpić albo poprzez sporządzenie nowego testamentu (powinno się w nim zaznaczyć, że poprzednie testamenty się odwołuje) albo poprzez zniszczenie testamentu w zamiarze jego odwołania albo poprzez pozbawienie go cech od których zależy jego ważność (np. zniszczenie podpisu, oderwanie podpisu itp.) albo też dokonując w nim zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień.

Czy dwie osoby np. małżeństwo może zrobić jeden testament?

Nie, jeden testament może zawierać rozrządzenia tylko jednego spadkodawcy.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)

Niniejszy wpis ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi porady prawnej, konsultacji prawnej lub opinii prawnej, ani nie może być traktowany jako świadczenie pomocy prawnej w jakiejkolwiek formie. W szczególności autor nie doradza zachowań zgodnych, bądź niezgodnych z treścią wpisu, informując, że podjęcie lub zaniechanie działań w indywidualnej sprawie uzależnione jest od oceny stanu faktycznego oraz prawnego dotyczącego konkretnej sprawy.